

න්‍යාය දර්ශනය - 1 කොටස

බුද්ධි සංකල්පය

1. න්‍යාය - දෙය --- වෛශේෂික
2. වෛශේෂික - බුද්ධි --- න්‍යායදර්ශනය

බුද්ධි = දැන = ප්‍රත්‍යය = ප්‍රමා --- දැනීම

ප්‍රමා - නිවැරදි දැනීම - (සමාග්‍යදැන)

දැනීම (cognition) දැනුම (knowledge)

දැනීම (යම් දෙයක් දන්නවා) - වැරදි / නිවැරදි

දැනුම (යම් දෙයක් පිළිබඳ හරියටම දන්නවා) - නිවැරදි

නිවැරදි දැනීම = දැනුම

දැනීම (බුද්ධි, දැන)

දැනුම (ප්‍රමා)

දැනප්‍රමාණ - නිවැරදි දැනීම - නැණපමණ (ප්‍රත්‍යක්ෂය/අනුමානය)

බුද්ධි - (1) ස්මෘති (2) අනුභව

ස්මෘති - මතකය -- සංස්කාරයන්ගෙන් හටගන්න (භාවනා සංස්කාර)

අනුභව (අත්දැකීම) - යථාර්ථානුභව, අයථාර්ථානුභව

නැත යන අර්ථයෙන් 'අ' යන්න උච්චාරණය කිරීමේදී අනුදාත්ත ලෙස කියැවිය යුතුයි.

අගුණ -

අසුර - ප්‍රාණ ශක්තිය

අසුර - දෙවියන් නොවන

යථාර්ථ + අනුභව

යථා අර්ථ + අනුභව - අර්ථය යම් සේ ද ඒ අයුරින්ම අත්විඳීම

අර්ථ - ධනය, තේරුම, දේශපාලනය, ආර්ථික ක්‍රමය, සදාචාරය, නිර්වාණය,
(ඥානයට ගෝචර වන වස්තුව)

යථා - ඒ විදිහටම

රිදී යන්න රිදී ලෙසටම වැටහේ. -- යථාර්ථානුභව (ප්‍රමා)

අයථා අර්ථ + අනුභව

හක්බෙල්ලා -- රිදී ලෙස වැටහේ. අයථාර්ථානුභව (භ්‍රම)

ප්‍රමා (knowledge), භ්‍රම (error)

ප්‍රමා - නිවැරදි දැනීම

ඥානය - නිවැරදි දැනීමක් වීමට කරුණු 4ක් අවශ්‍යයි.

1. දැනගැනීමට යමෙකු අවශ්‍යයි. - ප්‍රමාතෘ
 - a. ඇය සංස්කෘත ලිවීමට දැනීයි.

- b. ඔහු බයිසිකල් පැදීමට දැනියි.
- 2. දැනගැනීමට යම් දෙයක් අවශ්‍යයි. - ප්‍රමේය
 - a. ඇය සංස්කෘත ලිවීමට දැනියි.
 - b. ඔහු බයිසිකල් පැදීමට දැනියි.
- 3. දැනගැනීමට ක්‍රමයක් අවශ්‍යයි. - ප්‍රමාණ
- 4. දැනුම - ප්‍රමා

ප්‍රමාතෘ - ප්‍රමේය - ප්‍රමාණ - ප්‍රමා